

Vinduer, Døre og Lister.

Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

sinar, tá Madsen Mygdal ikki vildi hjálpa? Jú, tað er sagt, at privatur koma til fyrri eina ferð skyld. Men eru tegum, harri blaðstýraði av »Føroyafóndi«, íð so brestin lærir, at hitt eina-ráðandi skal vera, at hvør skal nora at sær, eru tygum so »naivur« at trúgva, at tað nýttar at royna at billa fólk inn, at hesir privatu koma til sum fil-antropar, óeginnyttigir, stør-hjartaðir »Dækkere« av tapinum? Nei, royni ikki tilfikt, tí øll vita, at hesir privatu knæseta eina og aleina læruna, ið tygum prædika, nevnliga at nora at sær. Peningarnir, teir seta inn, skulu sanniliga hava fullt virði, meðan hin gamli aksii-kapital-urin niðurskrivast í at kalla einki. Nei, latum okkum vera ærligar og siga sum er: privat-kapitalistarnir skjóta pengar sínar til privatbankan eina og aleina ímóti tí ikki særliga be-skedna at sleppa at skúma allan róma. Privatbankin er tað teir kalla »rekonstrueraður« uppá »bekostning« av teim smáu partnarum bankans. »Storfinan-sen« smilist sigursælur og smaksar grammur móti ágóða-num og yvir sínum okta valdi.

Hvussu ráð og samvitskuleys harra H. Thomsens lívslera er, nýtist okkum ikki víðari at prógva. Eitt flammandi áklagu-hav frá milliónum av rættar-leysum dunar móti hesi lívsleru, hesum pilrotna samfelagsanda. Hvør maður og kvinna, ið hevur eitt sindur av rættvísi í sær, má melda seg til bardaga móti hesum ólukkunda, móti hesum ólukkusamfelagsprincippiatstýra landi eftir.

Javnaðarmaður.

Opørrende Prygle-Affære paa et dansk Optagel-seshjem.

Takket være Socialdemokra-tiets Arbejde for Børn fra daar-lige Hjem er det efterhaanden fykkedes at faa en mere men-neskelig Aand indført paa Børnehjemmene. De Mishand-linger disse ulykkelige Børn for i Tiden var Genstand for er nu uhyre sjældne, fordi der rundt omkring paa Hjemmene sidder en Række dygtige og gode Mænd, der har Kærlighed til Børnene og Forstaaelse af deres Opdragelse. Det er meget sjældent, at der sker Overgreb mod Børnene, men det kan des-værre ske, og det er for nogle Dage siden sket paa Optagelses-hjemmet i Solager, der ligger mellem Frederiksværk og Hun-dested, og ejes af Kristelig For-ening til Børns Redning.

Tre Dreng flygtet fra Hjemmet.

For nogen Tid siden flygtede tre Københavndrenge fra Hjemmet. De blev efterlyst, og en Aften traf Værgeraadsmed-lem, Fuldmægtig C. V. Christen-sen, der har haft med deres Sager at gøre, dem paa Vester-bro. Drengene, der var noget

Forkomme, indvilgede i godvil-ligt at følge med tilbage til Solager. Fuldmægtig Christen-sen lejede en Bil og kørte sent om Natten til Hundested, hvor-til han og Drengene ankom ved 1-Tiden om Natten.

Forstander Østergaard luk-kede selv op, og modtog Dren-gene, men efter, at Fuldmægtig Christensen havde forklaret ham Sagen, trak han Drengene ind paa et Værelse og gennem-pryglede dem saa deres Skrig kunde høres over hele Anstalten. Det var selvfølgelig ikke den Modtagelse Christensen havde ønsket, Drengene skulde have, og han protesterede da ogsaa herimod og indberettede Sagen til Værgeraadet i København. Da imidlertid Forstander Østergaard, der ogsaa har sympatiske Sider, altfor ofte anvender Pryglestraf overfor Børnene paa Anstalten, har de socialdemo-kratiske Medlemmer i Køben-havns Værgeraad vedtaget ikke at sende flere Børn til Solager for Forholdene er undersøgt, og hvis det viser sig, at Forstander Østergaard mangler de Egen-skaber, som man maa forlange hos en Mand, der har til Op-gave at opdrage vanskelige Børn, ja saa maa man kræve ham fjernet fra sin Stilling.

»Social-Demokraten« har fore-lagt ovenstaaende for Medlem af Forretningsudvalget for Kø-benhavns Værgeraad, Typograf Anton Jensen, der imidlertid ikke ønsker at udtale sig for Forholdene paa Solager er un-derdøgt. Selvfølgelig kan vi ikke finde os i, at Børnene prygles i Tide og Utide, og i dette Tilfælde synes jeg, at der absolut ingen Grund var til en saa haard og upædagogisk Af-straffelse. Vi vil ikke finde os i systematisk Prygleri, derfor har vi protesteret. Vi har paa-taget os Forældrepagten og Forældresvaret, og vi kan ikke forsvare at sende Børnene hen paa en Anstalt, hvor de ikke har det godt. Meningen med Optagelsesanstalterne er jo den, at Børnene skal have et bedre Hjem end det, vi har fjærnet dem fra. De socialde-mokratiske Medlemmer har, som De allerede ved, besluttet ikke foreløbig at sende flere Børn til Solager for Forstande-rens hele Stilling er nærmere belyst.

En mærkelig Dobbeltstilling.

I denne Forbindelse føler »Social-Demokraten« Anledning til at omtale den mærkelige Dobbeltstilling, som Formanden for Københavns Værgeraad, Dommer E. Hvidberg indtager. Han er Formand for Værgeraad-et og sidder samtidig i Bestyrelsen for Kristelig Forening til Børns Redning. Det er uheldigt, at Formanden for dette store Værgeraad samtidig er interes-seret i en Forening, hvis Børne-hjem modtager over Halvdelen af sine Børn fra københavnske Værgeraad. En saadan Dob-beltstilling kan have uheldige Konsekvenser, og Dommer Hvidberg, der er en interesseret og forstaaende Leder af det vanskelige Værgeraadsarbejde, bør derfor give Afkald paa sit Bestyrelsesmandat i Kristelig Forening til Børns Redning.

Innsendar greinir mega vera okkum í hendil seinast friggjadag kl. 10 f. p.

Føroya Løgting 1928.

Broytan av Løgtingslóginu til 3 viðgerð.

P. M. Dam. (Endað).

Harra Effersøe nært við, at vit høvdu tíkið fyrra uppskotið aftur — og dugdi hann ikki at skilja hví.

Vit tóku hetta uppskotið aftur tí vit hildu, at okkum var ónýtt at úttala okkum um stríðið, ið staðið hevur, og um tess forútsættingar — hesin spurningur kom annars so óvardur og knappliga inn við áðru viðgerð av lögtingslóginu og nógv er at gera við tingsetu-endingina, so ilt var at taka væl yvirlagda støðu. Tað er ringt at skilja, hví sambands-menn ikki hava sett uppskotið fram í nevdini, so nevndar-límirnir úr teim ymsu flokkum um kundu haft málið til um-røðu. Men vit vilja sum sagt ikki leggja okkum úti forðar klandrið — tóku tí fyrra uppskotið aftur og seta fram hetta, sum sigur okkara áskoðan um tey fyriliggjandi viðurskiptini.

Effersøe var so aftur uppi; mælti móti J. H. Poulsen og Jóan-esi bónda alt viðvíkjandi teirra gomlu politisku syndum. Hann helt, at tað skuldi ikki eydnast hjá javnaðarmonnum at gera henda spurning ógrundaðan. Nú høvdu menn annars fingið at vita, at socialistarnir stóðu í hóslag við sjálvstýrismonnum. Hann misstuti teim ikki. Teir vóru í hvussu var ikki í hesum máli samdir við donskum social-ismum. Men tað máttu teir um. Danskir socialistar høvdu korfini verið — tað skuldi hann rósa teim fyri — varmir fyri øllum »útskeiðsli«, sum tæ »chauvinism«. Hann víldi mana móti hesum í Føroyum.

J. H. Poulsen og Jóannes bóndi tóku í aftur teirra støður og bóru ímóti tí, harra Effersøe hevði sagt.

P. M. Dam: Harra Effersøe nært við orðið »chauvinism«. Eg veit ikki um hann sípaði til okkara javnaðarmanna. Men eg skal tryggja harra Effersøe fyri, at vit eru eingir »chauvin-istar«. At vera nationalur, t. v. s. halda av landi, fólk og máli, hevur einki við »chauvin-ismu« ella »separatismu« at gera. Vit, eins og allir javnað-armenn heimsins, skamma okk-um ikki við at verja og elska móðurmál og landsrættindi. Vit eru kunnigir við, at flokkar úti í heiminum — vit vita ikki her — vilja fletta teir óreinu »chauvinistisku« og »imperia-listisku« tættir við nationalismu, ið soleiðis mangastaðni gerst til tað ónda. Hetta liggur javnaðarmonnum fjart. Effersøe tveitti okkum í hóslag við sjálvstýrismenn. Nei, vit eru ikki í hóslag við teimum heldur enn við nokrum longur enn hugsan og meining okkara loyvir. Tað er vist tessverri heldur soleiðis, at sambandið og sjálvstýrið, sum sagt, eru alt ov einug í afturhaldsins mein-andi politikki — ein kvæmsvis skilnaður í hesum trútmáli sigur í veru einki av tíðningi. Aftaná at sjálvstýrismenn soleiðis bæði her og í nevnd eru so ágíngnir at koma fram við sepa-ratistkrøvum, er ilt at hugsa sær teir at eiga so mikið sum ein ferðil av hesum krøvum innanfjalt. Tað kann vera, at okkurt orð er fallið, sum kann heimila ein illgruna um loysingarlýði. Men her eftir dags er ein varandi ill-gruni ómöguligur. Tí, hava

sjálvstýrismenn ein tilfikan loys-unnartanka og ikki tora at við-ganga hann, eru teir verri enn nakrar náttúgvur, og tilfíkar gera ongar skreytir. Vil vilja ikki »fornerma« teir »geve store Kare« við tilfikan illgruna. Vit ynskja eitt gott samlag við Danir. Okkara støða er greið — og greitt sett fram í uppskoti okkara.

Uppi leikin løgdu Johan Kallsøy og Zachariasen, ið segði, at hann víldi ikki greiða atkvøðu fyri nokrum av broytingarupp-skotunum. Effersøe var ikki skriftfataðir hansara.

Orðskiftið varð so endað, men atkvøðugreiðslan útsett.

Uppskotini vóru:

Sambandsins seinra broyting-aruppskot — teir tóku hitt fyrra aftur:

»Lagtinget udtaler sin faste Vilje til at arbejde for Bevarel-sen af Samhørighed, politisk og national, mellem Færoerne og Riget i fuld Erkendelse af, at saavel Grundloven som Rigss-proget, det danske Sprog, skal være fælles.

Lagtinget udtaler tillige sin faste Vilje til at fremme det, som er særegent for Færoerne og det færøske Folk. Tinget vil derfor støtte Arbejdet for det færøske Sprogs Røgt og for det særlige, færøske Aandslivs gode Udvikling, ligesom Tinget ogsaa — efterhaanden som Forhol-dene gør det muligt — vil øge Lagtingets Myndighed indenfor Forfatningens Ramme.

Tinget er forvisset om, at Samhørigheden mellem de to Folk, det færøske og det danske, som har sit naturlige Udspring i Slegtsskab og aarhundredgam-melt Samliv, ud fra de nævnte Grundsætninger og bygget paa god Vilje samt Aaenhed fra begge Sider, vil være til Lykke for Færoerne samt saavel Øerne som Riget i sin Helhed til Ære.

Fryri hesum greiddu 10 sam-bandsmenn atkvøðu.

J. H. Poulsens:

»Tinget udtaler, at man har behandlet Spørgsmaalet om Bru-gen af færøsk Sprog paa for-skellige Omraader paa Færoerne og om mere Myndighed for Lagtinget ud fra den Forudsæt-ning, at man ønsker, at Fæ-roerne maa vedblive at være en Del af det danske Rige og be-vare Forbindelsen med dansk Sprog og Kultur med Hævd og af Øernes og Folkets Særstilling.»

Fryri hesum greiddi bert J. H. Poulsen sjálvur atkvøðu.

Javnaðarmanna:

»Motiveret Ændringsforslag i Ændringer i Lagtingsloven.

Vi skal, i Anledning af et af nogle af Sambandspartiets Lag-tingsmænd fremsat Forslag til Vedtagelse angaaende Færing-ens Forhold til Danmark, be-tone, at det forekommer os ikke at være Grund til at nære Frygt for Loyalitets- og Tillidsfor-holdet mellem Danmark og Færoerne, samtidig som vi ud-taler, at vi føler os kaldede til, efter bedste Evne, at arbejde for Færoernes kulturelle og materielle Fremgang.

Færoerne har i Aarhundreder staaet i Samhørighed med Dan-mark, og os bekendt har der hverken for den danske Rigsg-dag eller Færoernes Lagting været Grund til at tvivle om hinandens Tillid.

Vi skal derfor tillade os, til Tingets Vedtagelse, at fremsætte følgende Forslag:

Tinget udtaler: Omend de de historiske, kulturelle og

økonomiske Love, der beher-sker Forbindelsen og Adskil-lelsen mellem Stater og Natio-naliteter og som ikke lader sig ændre ved Beslutninger og Udtalelser i parlamenta-riske Forsamlinger, ogsaa gælder Forbindelsen mellem Færoerne og Danmark, er det Tingets Haab, at der ved gen-sidig Forstaaelse og Imøde-kommenhed vil til enhver Tid lykkes at finde en Form, der er egnet til yderligere at be-fæste et godt Forhold mellem de to Frændefolk, det færøske og det danske.»

Fryri hesum greiddu atkvøðu báðir javnaðarmennirnir og ting-sins presidentur, harra Mitens.

Øil uppskotini fullu — so tatt hetta stórpólitiska blásturnum-mar fryri bakka.

Ársfundurin. 31. okt.

í fór fram hin vanligu ársfundur felagsins. Á fundi vóru: for-maðurin, felagsskrivarin, sýslu-formennirnir fyri Suduroy, Sandoy, Vágur, Norðuroy og tiltaksmaðurin fyri Streymoy, (vegna tess at í sýsluformað-urin ikki kundi koma). Sýslu-formaðurin fyri Eysturoy var ikki á fundi vegna sjúku.

1. mál á dagsskrá var rokn-skapurin fyri 1927 sum nú lá fyri granskuðin og við ongari atfinning. Limagjaldi fyri árið var 12,204 kr. og harav eftir-støður kr. 78,00. Útgjöldini í árinum vóru kr. 11877,17 og kr. 708,50 vóru forðar til enda-ligt útgjald av gomlum eftir-støðum, sum samtykt var fjfjór. Hin størsti útgjaldspostur var studningur til blaðið »F. F.« kr. 4220,55, sum nú ikki kemur aftur til næsta árs, og kann tí ventast at vera stórri avlop tá. Annars góvu tey mongu væl, serliga formannsvalið á hendan nýggja máttan óføra stórar út-reiðslur og í komandi ári verða sýsluformannsvál á sama hátt, so tann útreiðslan kann ventast at ganga aftur (tíverri).

Annars eru útgjöldini tey vanligu.

Ogn felagssins var 1. januar 1928 18531 kr. 14 øyr., men men eru herav 1669 kr. eftir-støður hjá ymsum sóknarfor-monnum, og eru tær neyvan fínanligar allar.

Á roknskapinum standa kr. 2213,03 sum eftirstøður hjá sóknarformonnum 31. december 1927; men hesin peningur var innkomin áður enn rokn-skapurin var endaður 27. august 1928. Hetta kemur bert av, at nakrir sóknarformenn eru ov drúfórir við at senda inn rokn-skap og pening.

Tá felagsblaðið gekk inn, stóðu úti 3166 kr., ið eru eftir-støður av haldargjaldi fyri øll árin, tað hevur komið út. Hesar eftirstøður eru ikki forðar yvir á hovudsroknskapin, so tær eru serstakar inntøkur, um tær koma inn; men til tess eru tíverri ringar vónir.

Roknskapurin var góðkendur einmælt, og kemur prentaður út til sóknarformenninar í hes-um mánaði, har hann liggur til skjals fyri limirnar.

Til felagsskrivara varð aftur-valdur háskúlaakennari B. Ras-mussen, Tórshavn, og til rokn-skapargranskara direktor Jens av Reyni, Tórshavn.

Frá ymsum sóknum vóru komin fleiri uppskot til at leggja fram í ráðgerðini við reidafel-